

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

Wow!

Wow! Se, hvad vi kan.

Jeg synes, det er rigtig, rigtig, rigtig sjovt, som du sidder der.

Hvor ser det øntet ud, men kunder den ikke lidt for meget op der?

Jeg havde sådan et ønske om at prøve at opleve normalt.

Hvor er den mine færdag, eller hvor man havde to forældre, og de gik på arbejde.

Ja...

Jeg plejer at sige, at det har været en plejefamilie.

Når man lykkes i at få et ung mennesk fra et nede i livet, så kan du ikke have bedre job.

Du kan ikke have lavet noget deres kunder.

Det kan virke naturligt, at børn skal vokse op hos et set forældre.

Hvis ikke deres egne er en mulighed, så plejeforældre.

Jeg havde en rigtig god far og en mor, og de begge to havde man kæmpet med.

Så jeg havde ikke den her karnefamilie, som man gerne ville have.

Det kan være den lille forskel, det kan være den store forskel.

Men bare det at få lov at lunde nogle børn.

For børne hjem lyder imangens øger som et lidt hårdt sted fra fåtiden.

Der var faktisk flere børn, der menede, at det regnede ved jer på børne hjem.

Men de seneste 10 år er der blevet færre plejefamilier.

Antallet af plejefamilier falder og falder år for år.

Det er afgørende for de næsten 3.000 børn, der hvert år bliver anbragt udenfor hjemmet, at der er plejefamilier nok.

Så nu ved Socialminister Penelrusen Kransteil,

har flere forældre til at åbne deres hjem og tage mod børn, der mangler et.

Der skal være gode, solide plejefamilier.

Men fagfolk mener ikke, at det altid er det bedste for barnet.

Et stort hjerte er ikke nok til, at man kan blive plejefamilie.

Så hvorfor har mange politikere i årtier været forhebet på ideen om, at plejefamilier er det bedste for anbragt børn?

Det spørger genstart om i dag.

Jeg hedder Anna Engrisch.

Hvad er det for et børnesyn, der gennemsyger, hvordan man anbringer børn?

Det er et stort spørgsmål.

Jeg har beskæftiget mig med lovgivninger fra den første om anbringelse til den 3. kraft nu.

Og man har i alle lovgivninger anbefalt, at man først skulle overveje familiepleje.

Og det har man gjort ude fra den 3. kraft.

Og det har man gjort ude fra sådan nogle ideologier om,

at det var så tæt på det normale som muligt at vokse op i en kærnefamilie.

Ja, du ser kærnefamilie. Hvad er blikket her?

Det er jo kærnefamilien med to samlevne voksnegifte eller ej, og så cirka to børn.

Og så er det en struktureret varm omsorgsfuld hverdag.

Nærmest hele sit voksne liv har ingen brydero beskæftighed sammen med anbringelser, som længter på socialpædagogisk højskol.

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

Og så har jeg i en tollårig periode været 5 timer morgen siddeløbende med fulltidsarbejde, sociologisk konsulent på en stor ungdomsinstitution på Amar.

Og i dag som professor på Aalborg Universitet.

Så det vil sige, at ude fra den første om anbringelse, har jeg også haft andre typer af indsigtpraxis.

Du har ikke selv været anbragt, men du blev faktisk bortadopteret, da du var en ganske lille.

Hvad er det for en familie, du selv er vokset op i?

Altså, det er en ufarveligt familie, også sociale problemer, og jeg har som barant boet i områder med meget socialt udsat af nabor.

Og jo, jeg er farad, at pludselig blev den eneste, og jo, jeg er farad, at pludselig blev naborens datter, som jeg ellers fulde smadede i Børnehaven, anbragt udenfor hjemmet.

Og på det tidspunkt, som jo var slut, altersridserne og tridserne, var det med at komme på børnehjem.

Jo, det værste, man kunne forestille sig af, og det var noget børn blev troet med, hvis de ikke opførte så hurtigt.

Hvad har det betydet for dig, også for dit arbejde som forskere, at du voks op i det miljø?

Det er jo svært at konkretisere, men det har jo i hvert fald betydet, at i forhold til for eksempel at interviewe børn og unge, der var anbragt eller tidligere anbragtes, så har jeg, synes jeg, har måske haft et anderledes hull igennem.

Så en genkendelse?

Ja, det ved jeg ikke helt, men i hvert fald et kendskab, og jo også det, der har fuldt mig har været en social indination, og jeg har haft i hvert fald et håb om, at den forskning, jeg så har leveret, kunne hjælpe til at forbedre på nogen forhold.

Det er i 1905, at Danmark får den første lov for børn.

Efter flere års forberedelse ved to folketingede, under statsminister I.C. Christensen, den danske børnelov.

Loven slår fast, at staten skal til ansvar for de børn, som bliver forsømt af deres forældre.

Samtidig blev væreredet oprettet.

Rodet havde hjemmel til at tvangsfærende børn fra hjemmet for at beskytte dem mod voldelige og fordrukne forældre.

Allerede dengang er tankegangen, at børnene helst skal placeres i nye familier, men sådan er det langt fra i virkeligheden.

I stedet flytter de fleste børn ind på en institution.

Det er et særkende for Danmark, at man fra de valgørende foreninger siddede allerede fra midten af 1800-tallet, etablerede en lang række institutioner.

Der har været på tidspunkt 3-400 institutioner i Danmark, som hørte til de valgørende foreninger.

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

Når der kom så mange institutioner i midten af 1800-tallet, var det blandt andet på grund af kritik af plejefamilie. Man startede, jeg tror det var i 1849, med at opgøre spedbørn dødelighed, og fandt derude af, at de småbørn, der blev bortt auctioneret til den lavesbydende, ofte på tåget medicerne, at de havde en ekstrem høj spedbørn dødelighed. Som baren oplever Inge Brødrup selv, at hendes nabo og gode veninde bliver fjernet fra sin fældre. Normalt møttes vi på et exakt tidspunkt uden for begge dører, og så fulges vi ad og snakket på vejen. Jeg tror, det har været et eller andet børnehavet-klasselinene. Jeg kunne ikke forstå, at hun ikke kom og bankede sig på døren, og moren kom grådvædet ud, og fortalte, at hun meget tidlig om morgenen var blevet fjernes og skulle blive anbragt af børneværende. Hun er formelig, du ved ikke præcis, hvor hun endte hende, men formelig havnet på en institution. Hvordan er institutionerne på det her tidspunkt, så den i slut 50'erne? Der er stort opbrudt, kan man sige, på det tidspunkt. Der er en stor erkendelse af, at man mangler uddannelse i fæltet. Men det er også på et tidspunkt, hvor rigtig mange institutioner kører dog lidt økonomisk, og jo stort siden ikke får stadig støtte. Og institutionerne er der jo få medarbejder på på det tidspunkt. Ofte et forstand og par, og så måske lidt medhjælp. Og så kan man have 20 børn anbragt. Og de kæmper fordagen og var en ofte af det institutioner, som har bare lidt landbrug eller i hvert fald havetbrug, som man til en vis grad kan være selvforsøgende. Langt de fleste børn bliver altså anbragt på institutioner rundt omkring i kommunerne. Men med kommunalreformen i 1970 ændrer noget sig. Der kommer mere fokus på plejefamiljer, der kan sikre børnene en god og tryk opvækst. Efter alfjersernes kommunalreform, hvor man har sammenlagt kommuner til større enheder, og hvor kommunerne også har fået uddeligerede rigtig meget ansvar på området, der vælger man at lukke institutioner. Og så stiger andelen af børn, der anbringer sig i familieplejerne, som jo, er hurtigere og rekryterer end det er at bygge en ny institution. Var argumentet også, at de var for dårlig, at der var svigt, omsorgsvigt? Vål eller andre ting? Nej, der var stort set ingen argumentationer. Og der var ingen debat om det. Det var noget, der bare skete lige så stille. Efter kommunalreformen i 2007 sker der igen et stort ryk, og i de efterfølgende år lukker en række institutioner.

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

Flere landets kommuner vælger i øjeblikket at nedlægge institutionspladser, fordi man i højere grad ønsker at benytte sig af familieplejerne.

Efter strukturreformen kom der fra de 40 % over en overrække.

Støttet yderligere er nu op i næsten af 65 % af alle af en brægte, der anbringer sig forskellige typer af familieplejerne.

Du har jo besøgt mange institutioner.

Ja, det har jeg.

Hvordan ser det ud?

Der er rigtig mange med omkring 20 af en brægte.

Børnene har deres egne værelser,

og det er hjemmeligt forstået på den måde,

at så er der en stor opholdstue, hvor man kan se tv og spille spil.

Og der er et spisekøkken, og børnene er inddraget i,

og for eksempel på skifter hjælp med at dække morgenboer osv.

Nogle rammer spiller meget op af, hvordan de fleste familiers hverdag ser ud.

Så fortal lidt om forskellen mellem en institutions hverdag,

og så hvordan det er at vokse op i en plejefamilie.

Jeg har jo snakket med nogle tidligere anbrægte børn og unge om det.

Rigtig mange børn formulere, at der er mere hjælp at få på en institution.

Der er altid én af medarbejdet, og der er ekspert i matematik.

Der er altid én, der er ekstrem optaget af musik osv.

Og det, der også hører til verdensrammerne, det er jo, at alle børn har en kontaktpedagog.

En pedagog, som de har et særligt nært forhold til,

som er den, der fylder op på det, der hedder handleplanen, som bliver lavet ved anbringelsen.

Og løbende diskuterer med barnet, hvad det er for mål og delmål, der skal nås i din udvikling.

Og gå med til lægen, gå med til tannelægen, og er der under barnet af ked af det,

og er den, der putter om aftenen?

Er der noget, man har sådan med de positive briller i en plejefamilie,

som institutionen i sin natur ikke kan tilbyde?

Man kan sige, at medarbejderne i situationstejen er jo i en plejefamilie 24-7.

Det er medarbejder på en institution, jo ikke.

Og der kan barnet blive ked af det på et tidspunkt, hvor kontaktpedagogen har fri.

Det er med ambitionen om, at give anbrugte børn ret til tryghed og nærhed,

at barnets reform træder i kraft i 2011.

Flere børn skal sætte sig i familiepleje og færre i døgn institution,

t. s. enrisse og socialminister Karin Ellermann, til Grisli Dagblad.

På landsplan bliver over 30 private og offentlige institutioner lukket i midtenterne.

Stærkt specialiseret børninstitutioner lukker i øjeblikket,

fordi kommunerne vælger at sende børn med behov for at hjælpe i plejefamilier, som koster ca. halve.

Institutioner til småbørn lukker af forskelligartede grunde.

Der var jo meget debatt omkring skodspår, som er en af de ældre danske institutioner,

hvor der var rigtig mange stemmer ude fra fagforeningerne, fra pædagogerne,

på at man ikke kunne forstå den lukkning.

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

Plejefamilier nogen gange kalder vi det de gode hjertesklub, og hvor er de vidt underligt med gode hjertesklub?

Men de kan ikke stå alene i sådan en sammenhæng her.

Men hvorfor gør de det? Altså hvad er deres argument for at lukke især institutioner til de mindste? At de ikke har brug for pladserne.

Der er en stor andel af de børn, der anbringer sig familiepleje, som er helt småbørn i mellem 0 og 5 år.

Cirka 40% også i dag af dem, der anbringer sig familiepleje, er i den ellers gruppe på anbringstidspunktet.

Og der vil jeg tro, at man så vælger at fastholde det, og så er der færre småbørn, der anbringer sig, som er den anden side af medalien.

Og dem, der så anbringer sig, vælger man at bruge familieplejen til.

Inge Brydrup er bare en af flere fagfolk, der kritiserer beslutningen om at lukke institutioner. De har som et siv problemstillinger.

Jeg håber meget, at kommuner og regioner og vores gestalen sikrer sig, at der er tilstrækkelig med professionel tilbud.

For selvom mange anbragte børn er glade for deres liv i plejefamilier, så viser en større undersøgelse fra 2017, som Inge Brydrup står bag, at nogen af familierne kommer til kort.

Det billede, vi i undersøgelsen fra 2017 har trænet af de danske familieplejere, det tilsig, at de ikke i hvert fald al sammen kan tage sig af behandlingsgrivende børn.

Og samtidig viser undersøgelsen jo også, at hovedparten af de børn, der anbrings i familieplejere i dag, er behandlingsgrivende, og eller har diagnoser, og dermed også komplekse problemer på en lang række område.

Lad os tage et af de mindre børn, altså helt små børn, som vil have bedre af at være på en institution.

Hvad er det for nogle børn, hvor du alligevel siger, at det faktisk bedre er på en institution?

Det er for eksempel børn, der har møder, der har været misbrugere, som man ikke bare kan behandle, som man har behandlet sine egne børn.

De her børn, der er født med abstinenser, de kan sætte tålberøjer, de kan ikke lide åren kontakt, og så bliver det jo et nederlag for en plejefamilie at få sådan et barn hjem.

Dem, der har diagnoser, dem, der har psykologiske udredninger bag sig, dem, der er medicineret for de diagnoser,

dem, der har komplekse problemer i forhold til følelsesmæssig udvikling, og ikke mindst også dem, der har ekstremt store farvelige udfordringer.

Og når man ikke har nogen uddannelse i forhold til at tage sig af børn med særlige vanskeleder, så er det rigtig svært.

Regeringen vil først og fremmest skive børn og unge, som er endt bragt udenfor hjemmet, ret til at få velfungerende plejefamilier.

En del af barnets reform er, at plejefamilierne skal have mere vejledninger og uddannelse i, hvordan de håndterer de udfordringer deres plejebørn kan have.

Og de familier skal tilbydes mere efter uddannelse og støtte.

Men da Inge Brøderubberhins kollegaer undersøger om visionen bliver indfrie,

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

finder de ud af, at det står skidt til.

Der var rigtig mange, der ikke engang havde grunduddannelsen, og den løbende efteruddannelse, som familieplejer.

Manglende vejledninger og uddannelse er også en af grunde til, at faktisk en tredjedel af plejefamilier, ligesom at caste håndklædet i ringen i processen.

Hvad betyder det for børn, at de skal flytte fra en familie, måske over til en anden familie, måske på institution?

Man kan sige, at det er noget, der har rigtig alvorlige konsekvenser for de børn, der bliver indbrakt, at der ikke er kontinuitet i deres opvækst.

De flytter ind i en plejefamilie, og sådan en plejefamilie, der oftest ikke er fuldt opløst om, hvad der er for børn, de modtager.

Så de har heller ikke altid muligheden for at sige, at det her, det er overskridt og hvad vi har kapacitet til.

Og sideløbne med det har man fundet en lokal skole til børnene.

Og barnet har måske eløbet, da det år, det har været indbrakt hos den første plejefamilie, fået etableret relationer til måske en afbordens børn,

og at vi har faldt til i skolen, og har måske også fået kammerater der, og bekendtskab med lærer osv.

Og så bliver det redet op ved roet.

Og tit så godt er lang tid, når man flytter så til en anden plejefamilie, inden man finder den relevante skole.

Og det vil sige, at de børn, der har været indbrakt flere steder, og det er op mod 40 procent.

De får de her poler i skolegangen.

Og det betyder, at på trods af, de jo alle sammen er helt normalt begavet, at de får rigtig svært ved at klare de farvelige udfordringer.

Og så får de en misstidlighed til voksne.

Fordi de ofte heller ikke forstår, hvorfor bliver jeg flyttet til en anden plejefamilie, og hvorfor går det heller ikke godt der,

og hvorfor bliver jeg så flyttet til en institution.

Det lyder også, Inge Brødrup, når du riser situationen op her, som nogle meget vanskelig vilkår for plejefamilierne.

Altså, vi har, siger du i jeres undersøgelse her, stadigvæk meget ustistrækkelig vejledning og uddannelse.

Vi har uoplyst grundlag, hvad det er for nogle børn, man skal tage ind i sin familie, og så har vi i stigende grad børn også med meget komplekse problemstillinger.

Er det, vil du sige, en vanskeligere og vanskeligere at være plejefamilie,

Jo, jeg tror godt, man kan sige, at det er vanskeligere end nogen senden før.

Altså, plejefamilien er gør et fantastisk arbejde, det er der ingen tvivl om.

Men måske er der nogle flere børn med de mest komplekse baggrunden, som man i stedet skulle anbringe på institutionen.

I dag holder regeringen fast i, at anbragte børn allerhelst skal vokse op i plejefamilier.

Altså i en familiestruktur med foreldre og måske i bedste foreldre og syskne.

Derfor vil jeg jo gerne komme med den appell, at hvis man kunne se for sig at tage et barn i pleje,

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

så er det en mulighed, man bestemt skal gå ind og overveje.

Og nu skal en ny kampagne få flere familier til at melde sig klar til at tage imod et plejebarn.

Simpelthen fordi, der mangler hjem til de anbrugte børn.

Siden 2014 er antallet i plejeforeldren nemlig faldet 17%.

Du har et meget stærkt fokus på professionalisering, uddannelsen, håndværket, vejledningen.

Anbrugte børn i plejefamilier kan vel også stadig komme til psykolog.

Kan man ikke finde en løsning, hvor de kan få den fornyende professionel hjælp samtidig med de fore en plejefamilie?

Det oplever plejefamilierne som rigtig svært.

De vurderer, at langt flere af de børn, de har anbragt, burde have psykolog hjælp ved siden af at være i en plejefamilie.

Men det er jo rigtigt, at det kan medvirke til, at flere plejefamilier kan løfte opgaven.

Og ikke mindst, at de også selv får noget supervision eventuelt fra en psykolog eller fra kommunen.

Den del, der handler om tilknytning og at skabe relationer.

Og at det er et stort brud for et barn, hvis man for eksempel må ophøre i en plejefamilie.

Det er skadelige brud.

Kan vel også ske på en institution, en kontaktperson, de tæt knyttede til stopper deres yndlingspædagog, skifter arbejde?

Det er vel det ulykkelige vilkørg, der er for anbrugte børn, at det er et liv med mange brudte relationer?

Men stadigvæk er der jo betydelig mere stabilitet på institutionerne, i forhold til, at medarbejderne er der faktisk længe.

Jeg har oplevet mange situationer, hvor barnet heller vil have en anden kontaktpædagog, end den, man har fået tildelt.

Og det fixer man så.

Der bliver det barnens valg af den primære voksne, der bliver afgørende.

Og noget af det børn, der har været anbragt på institutioner og også fremhæver, som rigtig givetidt ved at være på en institution,

det er, at man får jævnallerne-kamarater.

At der er en 5-6 andre, som man kan lege med i fritiden.

Og det er jo ofte ikke tilfældet i plejefamilier.

Altså man kalder det jo kannefamilier, men vores undersøgelse viser jo, at det næsten ligner et billede af bedste forældre i stedet,

fordi gennemsnitsalderen i hvert fald i 2017 var på 2,5 år, og langt hovedparten af plejefamilierne havde ingen hjemmebåde med børn.

Og det vil sige, at den her idealisering af hernefamilien som form, det sker i virkeligheden heller ikke fyldst.

Der er nogen undersøgelse, der er i en farokvul funden, der har kigget på det her.

Og de har jo et andet blik på det, end du har.

De henviser blandt andet til, tal der viser, at anbrugte plejefamilier har en større synlighed for at være gang med en uddannelse, når de er den.

Og så har de også en lavere risiko for at være blevet idømt kriminalitet på det tidspunkt i nogen 18 år.

Umedbaret med det blot øje her, stærke argumenter for at børn får et bedre udgangspunkt på det

[Transcript] Genstart / Far, mor og plejebørn

tidspunkt, de bliver myndig.

Problemet er jo, at man kan godt gå ind og sige, at man er flere, der får uddannelse, der er færre, der bliver idømt kriminalitet, der har været i plejefamilie.

Men man kan ikke sige, at det så er, fordi de har været i plejefamilie.

Fordi der er en lang række andre faktorer, der spiller ind.

De børn, der bliver anbragt i plejefamilie, bliver anbragt tidligere.

Og i de tilfælde er det jo oftest problematikker, der ved røvfamilierne, der er udslagskivende for anbringelsen.

Og det vil sige, at de generelt er bedre rustet allerede, når de anbrings i familiepleje.

Så din tese er, at konklusionerne her for undersøgelsen viser sådan set mere, at det er børn med et lidt bedre udgangspunkt,

der har haft lidt flere kompetencer og derfor ikke er blevet riminelte at have fået den uddannelse.

Ja, og er blevet anbragt tidligere. Og det tror jeg er en rigtig vigtig faktor.

Man er meget mindre måske præget af en opvækst inddystfunktionel familie, når man anbringes, når man er tre år, i stedet for når man er 12.

Så Inge Brydrup, her til sidst, hvorfor tror du, at politiker gennem så mange år har været så optaget den her idé om,

at der skal være flere plejefamilier og der er flere børn, der skal anbringes i plejefamilier fremfor institutioner?

I bund og grund har det været idealiseringen af kernefamilien.

Og det er jo noget, der præger bredt i sociale arbejde som et syn på sociale udsatte.

Men det er rigtig svært at svare præcis på, fordi hovedparten i Danmark lever jo ikke i kernefamilier.

Hovedparten bliver skilt på et tidspunkt og rigtig, rigtig mange børn oplever.

Og har det jo fint med, og har to fædre, der bor to forskellige steder, som man kan marate, diskutere.

Og det har man i virkeligheden kunnet op igennem hele historien.

Det er derfor, jeg kalder det en idealisering af kernefamilien.

Hvad de familier faktisk har kunne tilbyde.

Ingen brøder op tusind tak for dit besøgdag.

Tak.

Krigen mellem Israel og Hamas udvikler sig time for time, og vil du gerne følge med i, hvordan situationen udvikler sig?

Så lyt til podcasten TIDEN, den kan du finde på DR Lyd eller hvor du ellers finder din podcast.

Det var dagens genstart.

Bagprogrammet Stodshjellotte Koval, Panille Grønningen, Søren ældbæklinje Fabricius, og mit navn er Anna Ingris.